

Geachte raadsleden,

Ons huis staat in brand en we hebben nog maar enkele jaren om het vuur te blussen dat onze planeet Aarde bedreigt.

Wij, Extinction Rebellion Dordrecht en omstreken, zijn onderdeel van een decentrale, socio-politieke beweging van burgers die in meer dan dertig landen vertegenwoordigd is. Wij komen gewelddoos en soms burgerlijk ongehoorzaam in actie voor de bescherming van het leven en tegen de ons bedreigende opwarming van de aarde en de ecologische afbraak die daarmee verbonden is.

Steeds meer mensen zien het belang hiervan in. Echter dat betekent nog niet dat er ook daadwerkelijk naar gehandeld wordt. Dat blijkt ook uit het feit dat een rechter de landelijke overheid en een grote vervuiler als Shell terug moet fluiten. Het is een stap in de juiste richting, maar we staan we nog aan het begin van het bezweren van de klimaat- en biodiversiteitscrisis.

Iedereen, dus ook u als volksvertegenwoordigers van de gemeente Dordrecht, zal nú uw macht en invloed moeten aanwenden om de noodzakelijke radicale verandering op gang te brengen en daarmee het enige juiste te doen voor de mensen waarvoor u in de raad zit.

Onze drie eisen

Extinction Rebellion Dordrecht en omstreken stelt de volgende drie kerneisen welke we bij deze officieel met u willen delen:

1. **WEES EERLIJK** over de klimaatontwrichting en de ecologische ramp die ons voortbestaan bedreigen. Maak de bevolking bewust van de noodzaak tot ingrijpende veranderingen.
2. **DOE WAT NODIG IS** om het verlies van biodiversiteit te stoppen en verminder de uitstoot van broeikasgassen naar netto nul in 2025. Zorg dat dit op een rechtvaardige manier gebeurt.
3. **LAAT BURGERS MEEBESLISSEN** over een rechtvaardige transitie door een Burgerberaad op te richten dat een voortrekkersrol in de besluitvorming speelt.

Er moeten prioriteiten worden gesteld. We kunnen niet langer zoeken naar een balans tussen planeet, samenleving en economie. De economie hoort ten dienste van de samenleving te staan en het leven op deze planeet niet te schaden. Er zal dus ook moeten worden weg bewogen van het politieke en economische systeem dat ons in de huidige schadelijke situatie hebben gebracht. Er is omschakeling in het denken nodig waarbij een rechtvaardige en duurzame omgang met de Aarde en haar bewoners geen bijkomstigheden zijn, maar randvoorwaarden.

De Regionale Energiestrategie bekeken vanuit de drie eisen

De Regionale Energiestrategie is wat ons betreft een veel te kleine stap in een periode waarin er reuzensprongen vereist zijn. De dreigende klimaatcatastrofe is één van de grootste uitdagingen waarvoor de mensheid zich gesteld ziet. Daarvoor is de immense gecombineerde inspanning nodig van ons allen. De nota en het voorgestelde bod missen de urgentie van een crisisaanpak mede gezien de vrijblijvendheid. In de slotparagraaf wordt opgemerkt dat de doelen van de landelijke overheid, waarop het bod is gebaseerd, niet op schema liggen en dat klimaatverandering in een hoger tempo lijkt plaats te vinden dan gedacht. Deze verontrustende ontwikkelingen kan men dagelijks uit de krant vernemen. Echter wordt hier het bod niet op aangepast. Dit verontrust ons zeer.

Wij hebben daarnaast sterke twijfels bij de uitvoering. Leiden de voorstellen uit de strategie ertoe dat er voldoende slagkracht zal zijn om snel benodigde stappen te zetten? Er is geen tijd meer om te wachten, uit te proberen en te 'spelen'. De overheid kan niet meer achterover leunen en kijken welke initiatieven er uit de samenleving, polder en markt komen. Zij moet het voortouw nemen en doen wat

nodig is.

De gevolgen van de crisis zijn nu al merkbaar, al kunnen we misschien nog even doen alsof het allemaal wel meevalt met de ernst en snelheid. Dat geeft de ruimte om lastige keuzes voor ons uit te schuiven, maar maakt de noodzakelijke keuzes uiteindelijk alleen maar ingrijpender. Zorg voor draagvlak. Wees eerlijk naar uzelf en de burgers die u vertegenwoordigt. Het gaat veel aanpassingen van ons vragen en het gaat lastig worden, maar het is het waard.

Draagvlak kan ook gecreëerd worden door middel van het instellen van een Burgerberaad, waarover wordt gesproken in de energiestrategie. Dit is een groep gelote inwoners die, op basis van uitgebreide informatie en overleg, aanbevelingen voor beleid opstelt. Zo helpt zij politici om beslissingen te nemen over complexe - vaak polariserende - onderwerpen, en zorgen zij ervoor dat de langetermijngevolgen van keuzes voorop worden gezet. Wij zouden graag zien dat dit Burgerberaad wordt ingericht en vergaand mandaat krijgt om mee te beslissen.

Alleen zo kunnen we een rechtvaardige en leefbare Aarde doorgeven aan de volgende generaties, waaronder die van u en onze kinderen. Wij allen en niemand anders zijn verantwoordelijk voor het voorkomen van deze dreigende klimaatcatastrofe. Wij vinden de gedachte onacceptabel dat we onze kinderen en kleinkinderen opzadelen met een enorm probleem. Temeer omdat het wél in het vermogen van de mensheid ligt om een omslag naar een leefbare planeet te maken.

Verwijzend naar onze drie eisen vragen we van u, als onze gekozen leiders, om ons voor te gaan en samen in een richting te bewegen die in het belang van iedereen is, ook als dit rigoureuze en impopulaire maatregelen vereist.

Wij nodigen u van harte uit om samen te werken om met elkaar het giftige en destructieve systeem waarin wij leven ten goede te veranderen. Wij zullen niet stoppen met actievoeren totdat onze eisen ingewilligd zijn.

Hoogachtend,

Extinction Rebellion Dordrecht en omstreken

Wij zijn een geweldloze groep die gelooft in burgerlijke ongehoorzaamheid

Wij, Extinction Rebellion, onderschrijven de principes van geweldloosheid volledig. Tijdens onze Internationale Weken van Rebelle hebben we gemerkt dat de Nederlandse bevolking veel steun en sympathie voor onze zaak heeft. Onze beweging groeit met de dag. Velen van ons zijn bereid om gearresteerd worden tijdens onze acties: wij willen duidelijk maken dat wij de op handen zijnde klimaat- en ecologische noodtoestand belangrijker vinden dan onze persoonlijke vrijheid.

Extinction Rebellion is begonnen in oktober 2018 in het Verenigd Koninkrijk en heeft daar veel publieke steun verworven. Er zijn onder andere tientallen acties geweest die het verkeer in Londen wekenlang op grote schaal verstoord hebben. In april 2019 is ook Extinction Rebellion Nederland begonnen met aandacht vragen voor de ecologische- en klimaatcrisis. De afgelopen jaren hebben wij steeds meer mensen weten te mobiliseren voor het klimaat en milieu en zullen in de herfst doorgaan met grootschalige burgerlijke ongehoorzaamheid.

Voor een samenvatting en video van de Engelse Extinction Rebellion acties:

<https://www.theguardian.com/environment/2019/apr/25/extinction-rebellion-assessing-the-impact>

Meer informatie over de Nederlandse rebellen: <https://extinctionrebellion.nl>

De wetenschap

Volgens het door de Verenigde Naties benoemde Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) is de planeet door menselijke activiteit met ongeveer 1 graad Celsius opgewarmd sinds de industriële revolutie. Deze opwarming heeft nu al zichtbare gevolgen voor regionale klimaten en ecosystemen [1]. Iedere verdere opwarming zal de zeespiegelstijging versnellen en wereldwijd de risico's op misoogsten, extreme weersomstandigheden, droogtes en overstromingen vergroten [2]. Het zal armoede en ongelijkheid doen toenemen en een bedreiging vormen voor wereldvrede en de stabiliteit van socio-politieke systemen. Hiernaast zal met het overschrijden van de doelen van Parijs het risico groter worden dat kritieke kantelpunten worden overschreden [3] die ingrijpende verschuivingen in het klimaatsysteem kunnen veroorzaken [4]. Dit kan leiden tot onomkeerbare en oncontroleerbare klimaatverandering. Tegelijkertijd brengen verzuring van de oceanen, bodemerosie en ontbossing in een levensbedreigend tempo schade toe aan de ecosystemen op onze planeet. Onze Aarde, de enige plek waar wij momenteel kunnen leven.

Het recente rapport van het Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) concludeert dat verandering in het gebruik van land, directe exploitatie van ecosystemen en klimaatverandering een miljoen planten- en diersoorten met uitsterven bedreigen. Ook essentiële hulpbronnen waarvan wij afhankelijk zijn staan onder druk [5]. Klimaatverandering en het verlies van biodiversiteit zijn zodanig met elkaar verweven, zowel in hun oorzaken als in hun impact, dat ze niet los van elkaar bestreden kunnen worden. Het is nog steeds mogelijk om ecologische ineenstorting af te wenden, maar daarvoor moeten we snel handelen en ons committeren aan maatschappijbrede, fundamentele veranderingen.

Regeringen verbreken het sociale contract

De basis van het 'sociale contract' tussen burgers en overheid bestaat eruit dat de burgers een deel van hun vrijheid opofferen in ruil voor bescherming door de overheid. Op dit moment ondernemen overheden echter niet de snelle, grootschalige acties die nodig zijn om hun burgers en het natuurlijk erfgoed te beschermen. Als we niet meer doen om de wereldwijde CO₂-uitstoot terug te dringen, is de kans dat wij de doelstelling om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden Celsius halen slechts 1%. In plaats daarvan stevenen we af op tussen de 2,0 en 4,9 graden Celsius in 2100 [6]. Het gevolg van een dergelijke opwarming zal een ecologische en humanitaire catastrofe zijn. Overheden hebben daarom de plicht om hun klimaatbeleid en tempo van politieke hervormingen op te schalen als

adequate reactie op de dreigende catastrofale klimaatverandering [7]. Sinds het Kyoto-protocol werd ondertekend is de uitstoot van broeikasgassen gestaag blijven stijgen [8]. Begin 2019 was de totale hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer bijna 50% groter dan vóór de industriële revolutie [9].

Nederland moet snel handelen

In Nederland is het gelukt om de uitstoot van broeikasgassen met 9% te verlagen ten opzichte van de jaren '90 van de vorige eeuw. Dat is grotendeels te danken aan de reductie van de uitstoot van methaan en stikstofdioxide [10]. Maar tot nu toe hebben pogingen om CO₂-uitstoot te verminderen onvoldoende resultaat: in 2017 stootte Nederland meer CO₂ uit dan in 1990 [11]. In plaats van haar inspanningen te vergroten is de Nederlandse overheid in cassatie gegaan tegen de rechterlijke beslissing in de Urgenda-zaak dat zij de CO₂-uitstoot vóór 2020 met 25% dient te verminderen. Kijkend naar CO₂-uitstoot per hoofd van de bevolking staat Nederland op de 5e plaats in de EU. Een Nederlander heeft een twee keer zo grote ecologische voetafdruk als de gemiddelde wereldburger [12]. In deze cijfers zijn bovendien nog niet de uitstoot en andere schade meegenomen, die in het buitenland veroorzaakt worden ten behoeve van consumptiegoederen voor Nederlanders. Ook zijn de uitstoot door de luchtvaart en scheepvaart en de uitstoot van Nederlandse bedrijven in het buitenland niet meegenomen, zij het door winning van delfstoffen, productie of transport. Deze impact blijft buiten beeld, maar de schade belandt disproportioneel bij juist die gemeenschappen die veel minder hebben bijgedragen aan het ontstaan van het probleem.

Het is nodig te erkennen dat overheden er al lange tijd niet in slagen om benadeelde of kansarme groepen te beschermen en dat zij dat nog steeds niet doen. In onze eis van een transitie naar een eerlijke en duurzame toekomst leggen wij daarom de nadruk op tegemoetkomingen naar groepen die nu of in het verleden onderdrukt zijn. Deze groepen hebben het meest te lijden onder klimaatverandering en zullen de hardste klappen te verduren krijgen als de ecologische crisis ontspoot. Herstellende gerechtigheid is daarom in dit proces een noodzaak waarvan wij het belang niet genoeg kunnen benadrukken.

Vandaag de dag handelt Nederland nog lang niet naar de doelen van het klimaatakkoord van Parijs. Daarmee brengt het de levens van huidige en toekomstige generaties in gevaar. Toch heeft Nederland de mogelijkheid om een ambitieus nieuw pad in te slaan. Nederland heeft de middelen om een voorloper te zijn in de strijd tegen klimaatverandering en ecologische ineenstorting. Wij geloven dat Nederland de uitdaging aankan om effectieve maatregelen te nemen die de uitstoot van broeikasgassen verminderen en de natuur herstellen. Dit vereist echter ambitieuzer klimaatbeleid en actie op ongekend grote schaal. De vraag is wanneer de overheid een toereikend antwoord op deze crisis vindt. Wij hopen dat dit op tijd zal zijn om onze toekomst te redden.

Het is onze morele plicht om actie te voeren en wij zullen niet stoppen tot de overheid handelt

We kunnen nu terugkijken op meer dan vijftig jaar internationale milieupolitiek die niet heeft geleid tot het afremmen – laat staan het tot stilstand brengen – van de naderende ecologische catastrofe. Tegelijkertijd hebben vijftig jaar van protesteren binnen de traditionele kaders (zoals petitie en demonstraties), regeringen er niet toe kunnen bewegen om klimaatverandering effectief aan te pakken en zo hun burgers te beschermen en de toekomst van onze kinderen veilig te stellen. Regeringen over de hele wereld zijn tekort geschoten in hun essentiële zorgplicht ten aanzien van hun burgers en ten aanzien van alle leven op aarde. Dus verklaren wij het 'sociale contract' verbroken. Daarom, en omdat de tijd dringt, beschouwen wij het als bezorgde burgers onze morele plicht om door te gaan met het voeren van vreedzame, maar verstorende acties van burgerlijke ongehoorzaamheid, totdat onze overheid luistert naar het gezond verstand en handelt naar onze dringende eisen.

[1] Hoegh-Guldberg, O., Jacob, D., Taylor, M., Bindi, M., Brown, S., Camilloni, I., ... & Guiot, K. (2018) *Impacts of 1.5 oC global warming on natural and human systems. IPCC Report: Global Warming of 1.5, p. 177.s*

[2] Hoegh-Guldberg, O., Jacob, D., Taylor, M., Bindi, M., Brown, S., Camilloni, I., ... & Guiot, K. (2018) *Impacts of 1.5 oC global warming on natural and human systems. IPCC Report: Global Warming of 1.5*, p. 282.

[3] Hoegh-Guldberg, O., Jacob, D., Taylor, M., Bindi, M., Brown, S., Camilloni, I., ... & Guiot, K. (2018) *Impacts of 1.5 oC global warming on natural and human systems. IPCC Report: Global Warming of 1.5*, p. 257.

[4] Steffen, W., Rockström, J., Richardson, K., Lenton, T. M., Folke, C., Liverman, D., ... & Donges, J. F. (2018) *Trajectories of the Earth System in the Anthropocene. Proceedings of the National Academy of Sciences*, 115(33), pp. 8252-8259.

[5] Díaz, S., Settele, J., Brondízio, E., (2019) *Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*, pp. 1-38.

[6] Raftery, A. E., Zimmer, A., Frierson, D. M., Startz, R., & Liu, P. (2017) *Less than 2 C warming by 2100 unlikely. Nature Climate Change*, 7(9), p. 637.

[7] De Coninck, H., Revi, A., Babiker, M., Bertoldi, P., Buckeridge, M., Cartwright, A., ... & Ley, D. (2018) *Strengthening and implementing the global response, IPCC Report: Global Warming of 1.5*, p. 392.

[8] Le Quéré, C., Andrew, R. M., Friedlingstein, P., Sitch, S., Pongratz, J., Manning, A. C., ... Zhu, D. (2017) *Global Carbon Budget 2017. Earth System Science Data Discussions*, 10(1), pp. 1–79.

[9] Nasa (2019) *Carbon Dioxide*. URL: <https://climate.nasa.gov/vital-signs/carbon-dioxide/>

[10] Ruysenaars et al. (2018) *Greenhouse gas emissions in the Netherlands 1990-2017, National Inventory Report 2019, National Institute for Public Health and the Environment*, p. 20.

[11] Ruysenaars et al. (2018) *Greenhouse gas emissions in the Netherlands 1990-2017, National Inventory Report 2019, National Institute for Public Health and the Environment*, p. 20.

[12] *Global Carbon Atlas (2019)* URL: <http://www.globalcarbonatlas.org/en/CO2-emissions>

Enkele algemene Nederlandstalige bronnen:

David Attenborough, *Een leven op onze planeet*, Amsterdam 1920.

Extinction Rebellion, *Nu het nog kan*, Amsterdam 2020.

Roman Krznaric, *De goede voorouder. Langetermijndenken voor een kortetermijnwereld*, Utrecht 2021

Mark Lynans, *Zes graden*, Utrecht 2020.

Jelmer Mommers, *Hoe gaan we dit uitleggen. Onze toekomst op een steeds warmere aarde*, 2019.

Ramsey Nasr, *De fundamenten*, Amsterdam 2021.

René ten Bos, *Extinctie*, Amsterdam 2019.

Klimaatverandering. Kust blijft veilig als aarde niet teveel opwarmt, NRC, 06/05/2021.

